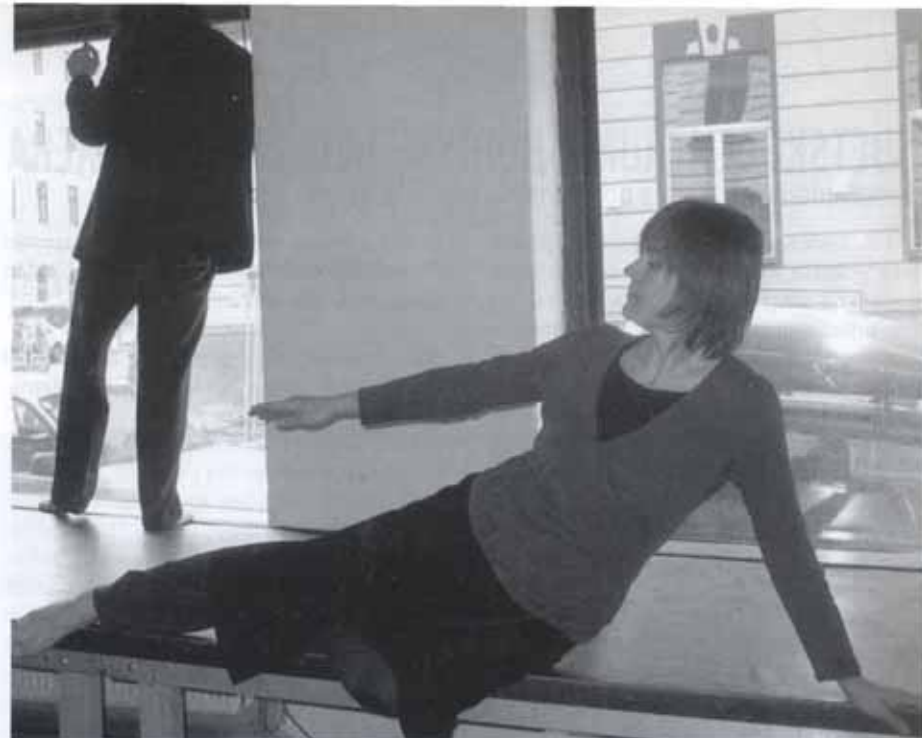

Toky peňazí v kultúre sú témou nielen na Slovensku, ale aj v Rakúsku. V meste, kde si za jeden večer môžete vybrať až z 800 rozličných kultúrnych podujatí, hrajú štátne aj iné dotácie dôležitú rolu a umožňujú Viedni držať si postavenie kultúrnej veľmoci. Rovnako ako ostatné spoločenské oblasti, ani kultúru neminul v posledných rokoch zoštiehľovací program. Nezodpovedanou však zostáva otázka, akým metrom a akou formou sa to má uskutočňovať práve v kultúre. Odpovede na túto a podobné otázky sa pokúša nájsť slovenská divadelníčka vo Viedni Katka Csanyiová.

Katka Csanyiová

DIVADELNÁ REFORMA VO VIEDNI

Divadelná reforma, ktorá v decembri 2004 došla na divadlá tzv. voľnej scény „freie Szene“ vo Viedni, ešte stále neukončila svoje ničivé ťaženie. Táto „redukčná“ divadelná diéta neustále útočí na tvorcov tejto scény – na jedincov, ktorí nemajú až taký veľký záujem „premávať“ sa v róbach v kamenných divadlách, ako je Burgtheater a pod. Nie som proti tradíciám, ale maličkým divadlám zaoberajúcim sa aktuálnymi, sociálno-kritickými a politickými témami, ktoré chcú a majú publiku čo povedať, sa pomaly vzdávajú. A to nie dobrovoľne a už vôbec nie bez boja! Mestskí kurátori sa ich pomaly, ale iste zbavujú a nedávajú im ani len možnosť na prežitie. Divadelná scéna v Rakúsku má budget 835 000 euro ročne, a tak sa oprávnené pýtam, kam tie peniaze vlastne tečú??? Dotované sú divadlá, ktoré kurátori pokladajú za dostatočne „in“, a produkcie prijateľné pre širšie publikum – čiže mainstream v divadelnej kultúre, menej kritických projektov, žiadna subkultúra?

Celý akt rušenia divadelných scén a vyhrážania pozastavením dotácií by ani nebolo také zdrvivé, keby všetci nevedeli, že o tom rozhoduje len malá skupinka „zasvätcov“. Traja „divadelní mušketeri“, ktorým divadelní tvorcovia nerozumejú. Potom však vznikajú také projekty – a na tomto mieste sa ospravedlňujem, ak sa niekoho dotknem – len aby sa režiséri a producenti vyhli neprijemnostiam s ľuďmi, ktorí majú rozhodnúť o ich finančných dotáciách. Z toho mi vychádza-klasická politická rovnica: voľba menšieho zla. Áno, politika sa umeniu naozaj nevyhne. Ako príklad chcem spomenúť jedno divadlo, ktoré sa už pätnásť rokov usiluje predostrieť publiku sociálny a kultúrny priestor na výmenu názorov, na

spoznávanie nových ľudí. Široké spektrum návštevníkov oslovuje už aj z titulu „Eintritt jederzeit möglich“, čiže „vstup možný kedykoľvek“. Nájdete ho v 7. viedenskom okrese. Možno návštevníka, ktorý očakáva klasický divadelný priestor, tento priestor trochu pomýli. Od neho má naozaj ďaleko, je skôr experimentálneho charakteru. Nie náhodou sa volá Experimentaltheater s podnázvom „Fleischerei“ alias „Mäsiarstvo“. Názov to nie je náhodný. Je to skôr kritika na spoločnosť, v ktorej deň čo deň žijeme a nechávame sa ňou ovplyvňovať. Takzvané mäsiarstvo spoločnosti. Apelovať na politiku a jej vplyv či už na jedinca alebo na spoločnosť, snaha byť voči okolitému svetu kritický dnes asi nie je „in“. Samozrejme, trpia a o svoju budúcnosť bojujú aj ďalšie malé scény vo Viedni. Napr. Theater Brett, ktoré sa už roky snaží o spoluprácu s minulosťou, ale tu ešte stále tzv. Ostblockom – krajinami bývalého východného bloku.

Napriek všetkému zainteresovaní viedenský divadelníci dúfajú a veria v lepšiu budúcnosť kultúry ako takej... Veď uznajte sami, k čomu by sme sa mali v živote utiekaf, čo tvorí našu červenú niť, čo nás inšpiruje do ďalších krokov, ak nie naše sny, predstavy a vízie... Divadlo nám spolu s ďalšími kultúrnymi podujatiami podáva pomocnú ruku, ktorú by sme nemali odmietať. Neochudobňujme sa o experiment... Veď život je ako scenár divadelnej hry – záleží len na nás, ako si to zinscenujeme. ■

Experimentálne divadlo vo Viedni Fleischerei

